

Afscheid van familie, Spanje, 22 februari 1937

NIÑOS, BRIGADISTAS EN ONVERWERKT VERLEDEN

Vorig jaar was het zeventig jaar geleden dat de Spaanse Burgeroorlog begon. Een oorlog die in het Belgische collectieve geheugen vooral verankerd blijft door de vijfduizend Spaanse kinderen, de *niños de la guerra*, die hier vanaf 1937 werden opgevangen in Belgische families en opvangtehuizen, en van wie er velen (ongeveer 1300) zijn gebleven. Voorts trokken ongeveer tweeduizend Belgen, de meesten vanaf 1937, naar Spanje om in de Internationale Brigades mee te vechten voor het republikeinse Spanje. 1937 blijft ook in de herinnering door Guernica, het eerste massabombardement op burgers dat de wereld schokte en vereeuwigd is door Picasso.

In dit nummer brengen we enkele bijdragen over die periode, niet met de pretentie van een 'special' – daarvoor ontbrak de tijd – maar als een 'speldenprik', een aanzet tot meer.

Vincent Scheltiens is zelf zoon van Spaanse inwijkelingen. Zijn vader was een *niño*, zijn moeder kwam eind jaren 50 naar België. Vanuit die achtergrond is hij enorm geïnteresseerd in de geschiedenis van Spanje, en vooral in de Spaanse Burgeroorlog. Hij stelt dat de Belgen verhoudingsgewijs koplopers waren in de internationale solidariteit met Spanje, maar dat daarover in de Spaanse literatuur weinig of niets te vinden is. De twee facetten van de solidariteit met de republiek – vluchtelingenkinderen en oorlogsvrijwilligers – vormen wel, ook bij ons, het hoofdbestanddeel van de werken over de Spaanse Burgeroorlog. Begrijpelijk, zegt hij, maar om een algemeen inzicht te verwerven over dit conflict, is er vooral kritisch historisch onderzoek nodig én inhoudelijk debat. Hij geeft alvast een voorsmaakje in zijn grondige bespreking van het boek van Antony Beevor, *De Strijd om Spanje*. Een must

voor wie het denken in functie van twee 'kampen' wil overstijgen, een ontnuchterende (of eerder nuchtere?) benadering van dit in Spanje nog steeds onverwerkt verleden.

Bert Govaerts schetst het intrigerende portret van een van de zovele Spanje-vrijwilligers, comandante Georges Kopp, vriend van George Orwell en avonturier. Of hoe de motivatie voor iemands engagement in de Spaanse Burgeroorlog niet altijd eenduidig was.

Rita Calcoen geeft een relaas van haar zoektocht naar de fotograaf van een reeks foto's over de burgeroorlog die via een archiefschenking in Amsab-ISG terecht kwamen. Meer dan waarschijnlijk zijn de foto's genomen door Mathieu Corman, bekend boekhandelaar in België en erbuiten, globetrotter en reporter.

Ook nog in dit nummer: exclusief, de voorpublicatie van een hoofdstuk uit de biografie *Het leven niets dan het leven*. *Cyriel Buysse en zijn tijd* van Joris van Parys; een bijdrage van Widukind De Ridder over een nieuwe, sociaal-culturele benadering van het historisch onderzoek naar lonen; een bespreking door Bob Reinalda van het doctoraat van Jasmien Van Daele over de invloed van de Internationale Arbeidsorganisatie op de sociale politiek in België tussen 1919 en 1944; een hele rist nieuw verwerkte archieven die op onderzoekers wachten, en een uitgebreide voorstelling van de publicatie die Amsab-ISG realiseerde over de – inderdaad unieke – geschiedenis van de coöperatieve verzekeringsmaatschappij P&V.

Een fijne vakantie met uren van puur leesgenot!
Paule Verbruggen